

Till Eskilstuna kommun
Planavdelningen
Att: Henrik Johansson
631 86 Eskilstuna.

Eskilstuna 2007-05-05

Yttrande över förslag till bildande av Kvarntorps naturreservat samt över förslag till skötselplan.

Förslag till beslut: Daterat 2007-02-20

Ornitologiska klubben i Eskilstuna/OKE lämnar härmed nedanstående synpunkter och kommentarer till förslagen till bildandet av Kvarntorps naturreservat. De är resultatet av ett samarbete med övriga ideella naturvårdsorganisationer i Eskilstuna kommun.

Allmänna synpunkter

Vi finner underlaget för beslut rörande bildande av naturreservat välmotiverat samt mycket bra och väl genomarbetat.

Inventerings- och annat förberedande arbete som grund för förslaget till skötselplan är imponerande och som vi bedömer det, av mycket hög kvalitet.

Vi saknar dock ett tids- och landskapsperspektiv. Vi känner i allt för hög grad förslaget som isolerat i såväl tid som rum. Vi tror att en strävan att bevara nuvarande status för vart och ett av delområdena påtagligt försvårar bevarandet av arter och kanske till och med på längre sikt, gör det omöjligt? Effektivt och långsiktigt bevarandearbete tror vi i betydligt högre grad måste bygga på ekologiska funktioner och på hänsyn till det landskap reservatet är en del av. Branden, bör i detta landskap, ses som den naturligt storskaliga störningsregim som påverkat artsamhällena.

Sammanfattande synpunkter på förslaget till skötselplan

Vi anser att begreppet **fri utveckling** för störningsberoende system är en olycklig benämning som sänder ut felaktiga signaler om naturvårdsarbetet. Det blir också något motsägelsefullt då det insiktsfullt i nästa mening står att läsa om "naturvårdsbränning eller brandhärmande åtgärder". Vi vill därför föreslå att samtliga områden, undantaget de med beteckningar D till G, ges en gemensam ekologisk målbild där ståndort och förhärskande störningsregim, mer än nutida sen historisk markanvändning, får vara vägledande. Den ekologiska målbild vi anser bör bli den förhärskande sammanfaller i stort med vad som sägs för delområdena betecknade B. I det föreslagna reservatet förekommer relativt sena successioner där granens mycket betydande roll just inletts. Fortfarande är flertalet lövträd friska, men kampen om livsrummet mellan gran och löv, har just påbörjats. Denna dynamik och vad den

betyder för att under lång tid kontinuerligt nybilda substrat tror vi utgör en av grundpelarna för biologisk mångfald. I dagens produktionsskogar är denna dynamik genom skötselåtgärder helt strypt och är en av de största bristerna i svenska skogar (kanske det avgörande skälet till att bl.a. vitryggig hackspett är utrotad eller håller på att utrotas i Sverige).

Vår rekommendation, för att i reservatet kontinuerligt upprätthålla det för naturvård närmast unikt värdefulla skogstillståndet och nyskapa successioner i alla faser, är att vänta med brandhärmande åtgärder tills lövträden håller på att helt tyna bort, tills alla faser av substratbildning med lövved som ursprung har klingat ut. I detta skede bör en brandhärmande insats göras. Gran bör till betydande delar då kunna tas ut, skördas. Mycket bör dock lämnas som död ved, ofta i form av lågor, inte minst för att utgöra skydd åt betesbegärlig spontan lövföryngring. Vid avverkningen bör lämpliga evighetsträd utses och rikligt med högstubbar skapas.

Barrdominerad skog av produktionskaraktär föreslår vi avvecklas då den nått avverkningsmognad. Vid avverkningen bör lämpliga evighetsträd utses och rikligt med högstubbar skapas. Lågor bör lämnas som skydd för betesbegärligt löv. Efter avverkningen bör marken lämnas för spontan föryngring. Dessa åtgärder utförs i tidsintervaller mellan 50-100 år. I reservatet finns dock successioner i olika faser, varför det i detta område finns en närmast unik möjlighet att visa på, hela kedjan från "lövbränna" till barrskogsdominerad tynande lövskogssuccession. Organismer som är beroende av död ved kan därmed kontinuerligt erbjudas substrat i alla faser av nerbrytning någonstans inom reservatet.

Delområde A8: I linje med våra förslag ovan vill vi också här hålla fast vid åtgärder som kompensation för uteblivna naturliga störningar. Även om fukten i bäckravinen kan tänkas verka dämpande på brand, tror vi inte den skulle stå emot vid alla brandtillfällen. Därför vill vi förorda en skötsel där brand, främst i de övre södra partierna och även vindstörning imiteras. Resultatet kommer härvid inte att bli en grandominerad naturskog som är målet i skötselplanen.

En sällsynt till i dag närmast obefintlig naturlig störningsregim i skog är betespåverkan av stora gräsätare. Vi vill därför föreslå att djur tillåts ströva, bete på sina villkor, i främst delområdena B1, C19 och B9.

I delområde B7 föreslår vi på sikt störningar som efterhärmar den typ av översvämningar som i naturlandskapet inträffade med oregelbundna intervaller om flera decennier.

Uppföljning av skogsklockan i den av dikningsföretag påverkade kantzonen C13 anser vi vara mycket angelägen. Uppföljningen bör utföras årligen. Kanske kan lokala ideella krafter engageras för uppgiften? Resultatet av uppföljningen bör vara till hjälp för att fastslå lämplig skötsel som gynnar skogsklockan.

Restaureringsplan naturbetesmarker

Vi känner tvekan att i så stor utsträckning som det skrivs i förslaget anpassa åtgärder till något så tillfälligt och föränderligt som de för stunden rådande EU-stöden. De åtgärder som bör komma i fråga bör, enligt vår mening, leda till en betydligt mer långsiktig utveckling.

Betesmark vid Kvarntorp – D1

Område 1: Kanske bör viss ek- och lindföryngring tas tillvara. Detta för att i en framtid undvika det mycket ofta förekommande problemet med ett likåldrigt trädskikt. Ett trädskikt där bete försvårar en önskad föryngring.

Område 3: Vi föreslår att också tall, främst äldre, frihuggs för solexponering.

Betesmark vid Fålludden - D4

Inga avvikande uppfattningar.

Betesmark vid Stocksjö, lilla fållan – D2

Område 1: Vi föreslår, som för område 2, en betespåverkad lövsuccesion, som först i ett sent utvecklingskede blir föremål för åtgärd.

Betesmark vid Stocksjö, stora fållan – D3

Område 9: Åtgärd som för område 1 och 2 i Stocksjö lilla fålla ovan.

Speciella ornitologiska synpunkter

I Sågviken, väster om reservatet, har storlom häckat relativt strandnära. Eftersom fritidsfisket är livlig på grund av närheten till Näshulta fritidsområde bör fiskeförbud under storlommens häckningstid utlysas, begränsat till den inre delen av Sågviken.

Föreskrifter

Föreskrift C2 anger att det är förbjudet att insamla eller döda ryggradslösa djur. Vi förordar en skrivning som, tvärt emot förslaget till föreskrift, uppmuntrar utforskande av reservatets fauna.

Förslagsvis ändras föreskriften till en lydelse som följer den som Länsstyrelsen Södermanlands län numera använder:

- Det är förbjudet att inom reservatet fånga och insamla ryggradslösa djur på sådant sätt att deras biotoper eller reproduktionsmiljöer skadas eller förstörs.”

Kostnader

Beräknat vinstbortfall bör preciseras:

- Hur är vinstbortfallet beräknat?
- Är det ett engångsbelopp?

Såväl kostnader som intäkter bör redovisas.

Kostnader för naturvård bör särskiljas från kostnader för friluftsliv, kulturminnesvård etc.

Eskilstuna 2007-05-05

För Ornitologiska klubben i Eskilstuna

Lennart Eriksson /Ordförande